

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/127/2007

NASTROJE SPOŁECZNE W SIERPNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

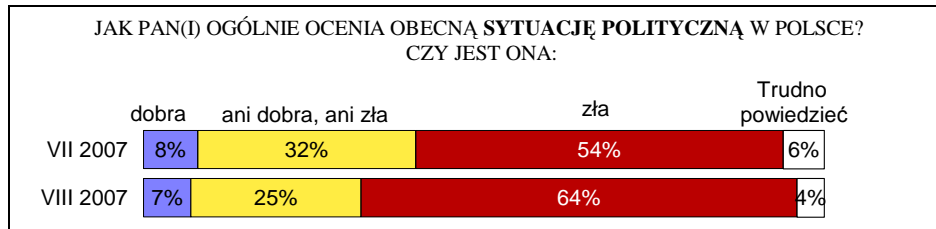
WARSZAWA, SIERPIEŃ 2007

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

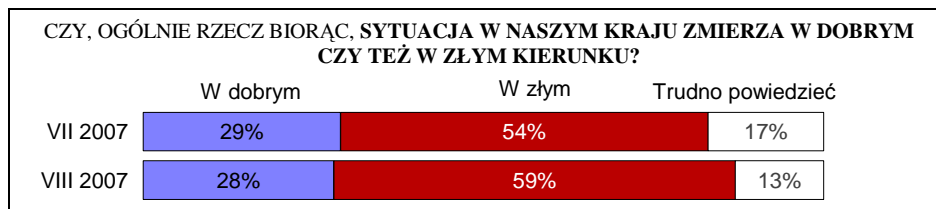

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2006 roku

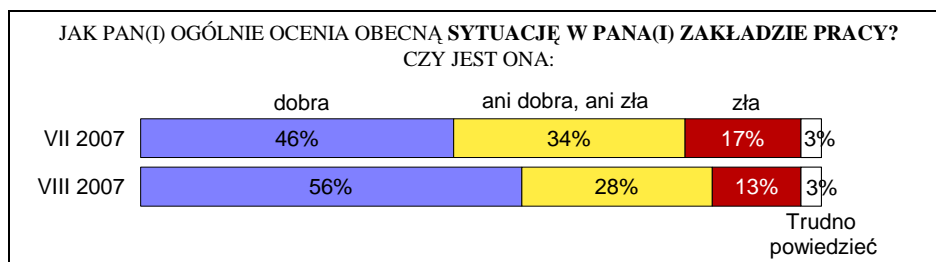
- ❖ W porównaniu z pomiarem lipcowym znacznie pogorszyły się oceny sytuacji politycznej w kraju.

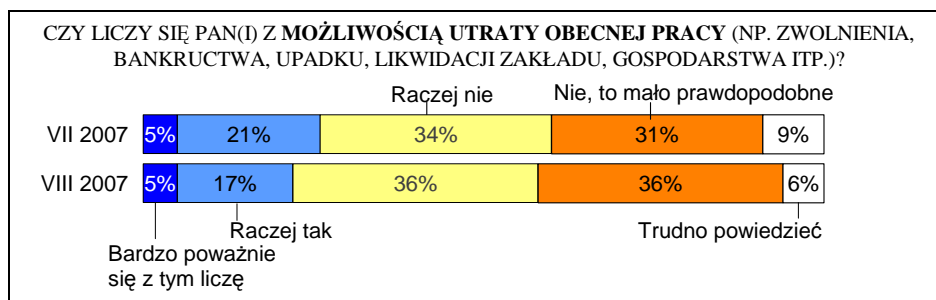
- ❖ Nieco gorsze niż przed miesiącem są opinie o kierunku rozwoju sytuacji w Polsce.

- ❖ W stosunku do lipca poprawiły się opinie pracowników o sytuacji w ich zakładach pracy.

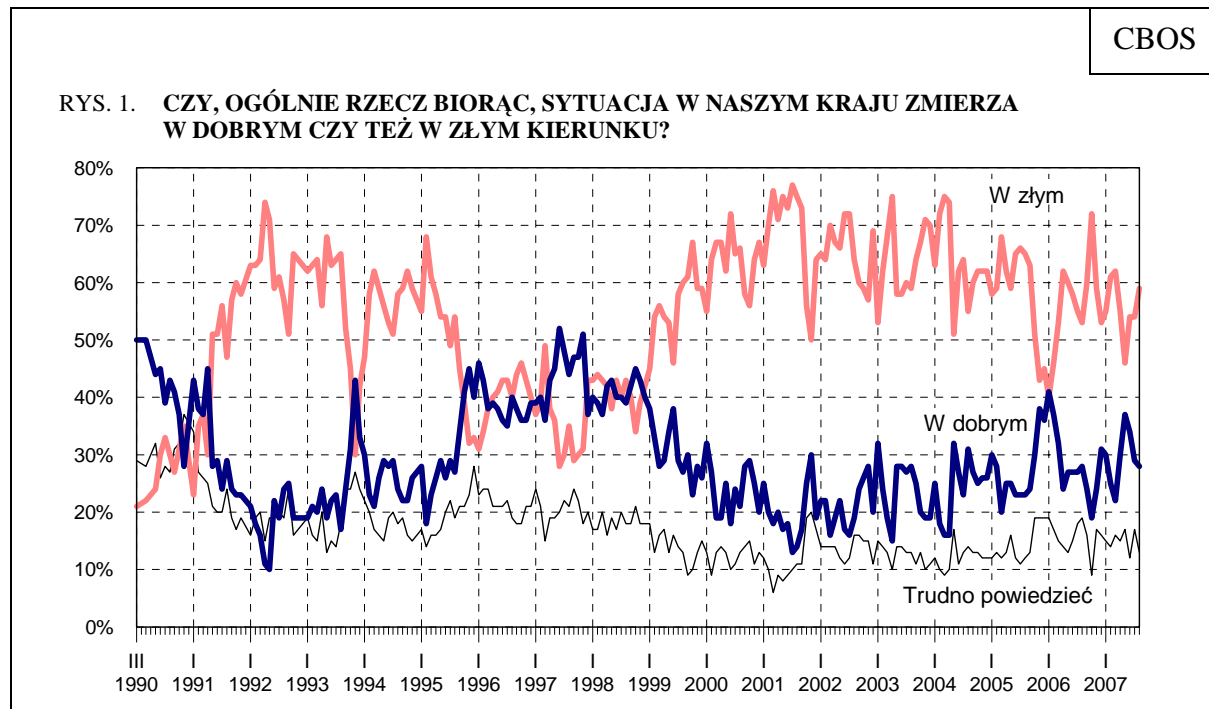
- ❖ W środowisku pracowniczym wyraźnie umocniło się poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia.

Sierpień przyniósł znaczne pogorszenie opinii o sytuacji politycznej w kraju¹. Nieco gorzej niż przed miesiącem oceniany jest także kierunek, w jakim rozwija się sytuacja w Polsce. Poprawiły się natomiast opinie o kondycji zakładów pracy respondentów, a w środowisku pracowniczym wzrosło poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia. Pozostałe wskaźniki nastrojów społecznych nie uległy istotnym zmianom.

OCENY

W porównaniu z sondażem lipcowym nieco pogorszyły się opinie o **rozwój sytuacji w kraju**. Obecnie większość badanych (59%, wzrost o 5 punktów) uważa, że sprawy kraju zmierzają w złym kierunku, a ponad jedna czwarta (28%) jest przeciwnego zdania.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (207) zrealizowano w dniach 3–6 sierpnia 2007 roku na liczącej 859 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	2006					2007							
	w procentach												
W dobrym	28	24	19	24	31	30	25	22	30	37	34	29	28
W złym	53	60	72	59	53	55	61	62	55	46	54	54	59
Trudno powiedzieć	19	16	9	17	16	15	14	16	15	17	12	17	13

Niemal we wszystkich grupach społeczno-demograficznych przeważają badani krytycznie oceniający rozwój sytuacji w Polsce. Jedynie wśród osób identyfikujących się z prawicą odnotowujemy równowagę ocen pozytywnych i negatywnych. Nasilenie krytycznych opinii zależy w pewnym stopniu od płci (bardziej krytyczne są kobiety), warunków materialnych gospodarstw domowych (krytycyzmowi sprzyjają złe warunki) oraz miejsca zamieszkania (bardziej krytyczni są mieszkańcy miast niż wsi). Opinie w tej sprawie zależą jednak przede wszystkim od poglądów politycznych ankietowanych – prawicowe sprzyjają pozytywnym ocenom sytuacji w kraju, a lewicowe i centrowe wiążą się z negatywnym jej postrzeganiem (zob. tabele aneksowe).

W objętych analizą potencjalnych elektoratach jedynie zwolennicy PiS w większości dobrze oceniają rozwój sytuacji w Polsce. Natomiast zdecydowana większość wyborców PO oraz LiD (którzy są szczególnie krytyczni) uważa, że sytuacja w kraju zmierza w złym kierunku.

Tabela 2

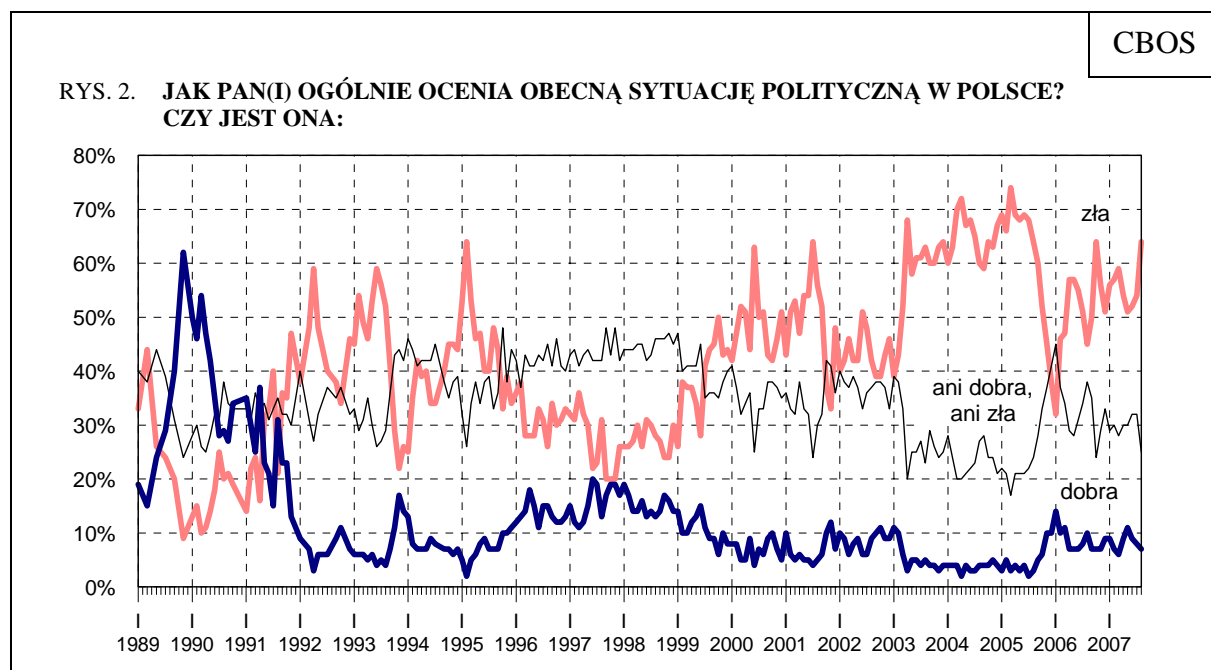
Potencjalne elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	65	25	10
PO	23	66	11
Lewica i Demokraci	19	76	5
Niezdecydowani, na kogo głosować	27	50	23
Niezdecydowani, czy głosować	19	64	17
Niezamierzający głosować	21	67	12

* Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych. Pominięto elektoraty nielicznie reprezentowane w badanej próbie

Znacznie gorsze niż przed miesiącem są oceny **sytuacji politycznej** – prawie dwie trzecie ankietowanych (64%, o 10 punktów więcej niż w lipcu) uznaje sytuację za złą. Tylko co czwarty respondent (25%, spadek o 7 punktów) określa ją jako przeciętną, a pozytywne oceny wystawia zaledwie siedmiu na stu badanych (7%).

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	2006					2007							
	w procentach												
- dobra	10	7	7	7	9	8	7	6	9	11	9	8	7
- ani dobra, ani zła	38	35	24	29	33	29	30	28	30	30	32	32	25
- zła	45	50	64	56	51	56	57	59	54	51	52	54	64
Trudno powiedzieć	7	8	5	7	7	7	6	7	7	8	7	6	4

Pominięto „trudno powiedzieć”

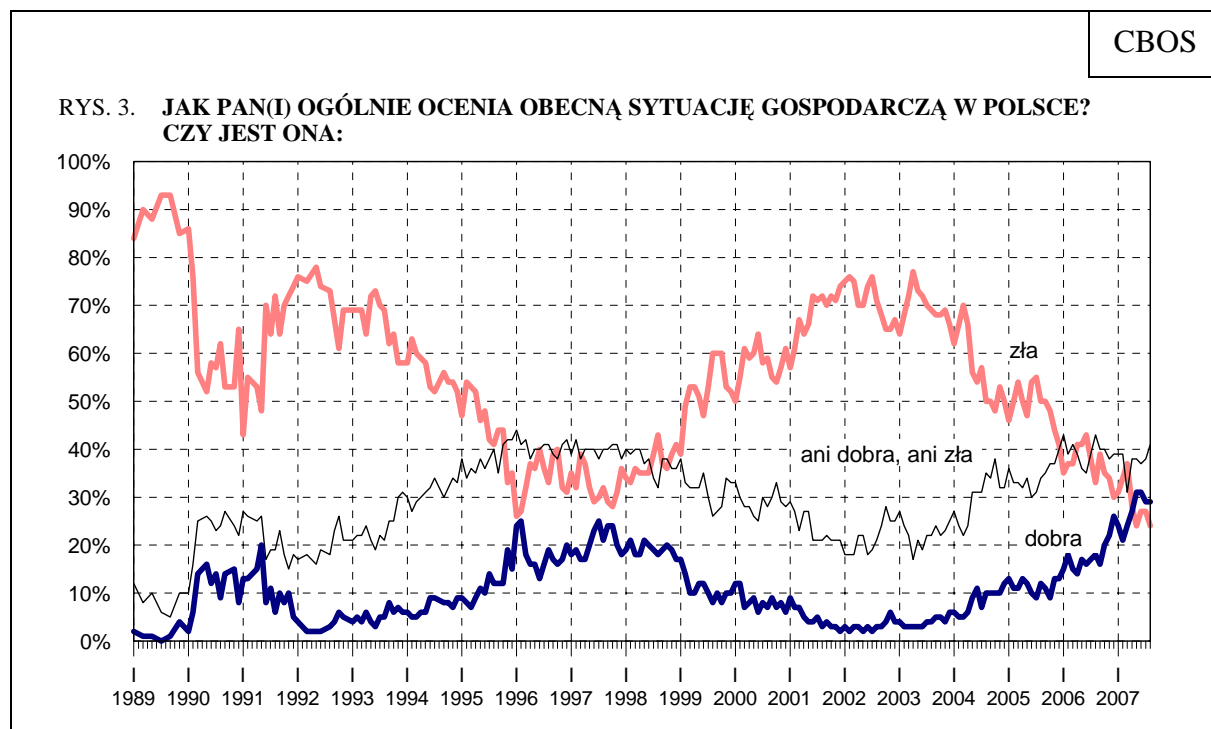
We wszystkich analizowanych grupach społecznych najczęstsze są negatywne opinie o sytuacji politycznej w kraju. Nasilenie krytycznych ocen zależy przede wszystkim od czynników światopoglądowych – deklarowanych poglądów politycznych oraz uczestnictwa w praktykach religijnych. Scenę polityczną najczęściej źle oceniają badani o przekonaniach lewicowych, nieuczestniczący w praktykach religijnych. Do najbardziej niezadowolonych należą także mieszkańcy wielkich, ponadpółmilionowych miast

(im mniejsza miejscowość, tym mniej niezadowolonych). Swoją dezaprobatę równie często jak przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz uczniowie i studenci wyrażają robotnicy wykwalifikowani i pracownicy umysłowo-fizyczni. Natomiast stosunkowo najmniej krytyczni są ankietowani o prawicowych poglądach politycznych, najbardziej zaangażowani w praktyki religijne, najstarsi, renciści.

W ciągu miesiąca poprzedzającego sondaż w zasadzie nie zmieniły się opinie o **sytuacji gospodarczej** w kraju. Po odnotowanej w kwietniu tego roku poprawie pozostają one stabilne i obecnie należą do najlepszych w ostatnich osiemnastu latach. Oceny pozytywne (29%) przeważają nad negatywnymi (24%, spadek o 3 punkty), a dwie piąte ankietowanych (41%, wzrost o 3 punkty) określa stan gospodarki jako przeciętny.

Tabela 4

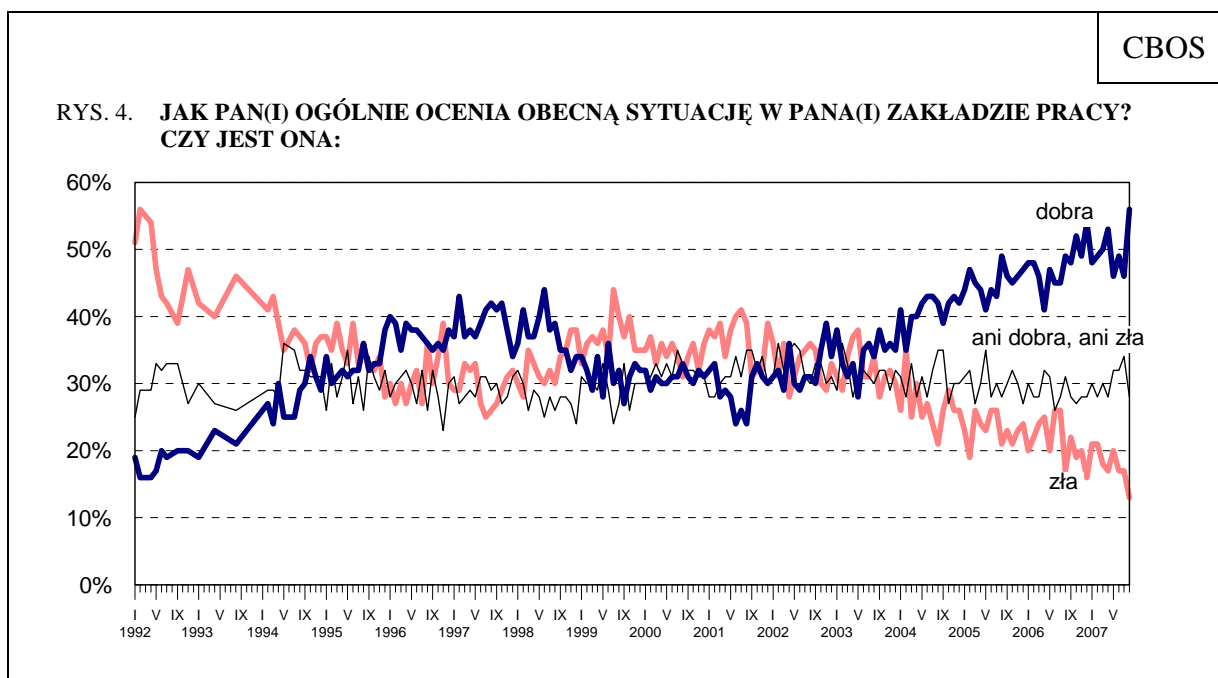
Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
	2006					2007								
	w procentach													
- dobra	18	16	20	22	26	24	21	24	27	31	31	29	29	
- ani dobra, ani zła	43	40	40	38	39	39	39	31	38	38	37	38	41	
- zła	33	39	35	34	30	31	34	37	28	24	27	27	24	
Trudno powiedzieć	6	5	5	7	5	7	6	8	7	7	5	6	5	

Pominięto „trudno powiedzieć”

Opinie na ten temat zależą przede wszystkim od położenia społecznego ankietowanych. Im wyższa pozycja ekonomiczna (wyższe dochody i lepsze warunki materialne gospodarstwa domowego) oraz społeczna (wyższe wykształcenie i pozycja zawodowa), tym na ogół częstsze zadowolenie z sytuacji gospodarczej w kraju. Częściej też dobrze oceniają ją mężczyźni niż kobiety. Pozytywnym opiniom wyraźnie sprzyjają również prawicowe poglądy polityczne. Natomiast im gorsze położenie społeczno-ekonomiczne ankietowanych, tym na ogół bardziej krytyczne oceny stanu gospodarki (co wyraźnie widać także na przykładzie odsetka negatywnych opinii wśród bezrobotnych). Z prawidłowości tej wyłamują się jednak rolnicy, wśród których odnotowujemy stosunkowo niewiele negatywnych ocen (w tym środowisku wyraźnie przeważa przekonanie, że sytuacja gospodarcza jest przeciętna).

Znacznie poprawiły się opinie pracowników o **sytuacji w ich zakładach pracy**. Obecnie są one najlepsze w ostatnich piętnastu latach – całym okresie objętym badaniami. Ponad połowa zatrudnionych (56%, wzrost o 10 punktów) pozytywnie ocenia kondycję swojego miejsca pracy, ponad jedna czwarta (28%, spadek o 6 punktów) uznaje ją za przeciętną, a tylko co ósmy (13%, spadek o 4 punkty) wyraża niezadowolenie.

Pominięto „trudno powiedzieć”

Tabela 5

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	2006					2007							
	w procentach												
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)													
N=	430	415	464	456	463	420	424	424	409	430	405	479	412
- dobra	49	48	52	49	54	48	49	50	53	46	49	46	56
- ani dobra, ani zła	31	28	27	28	28	30	28	30	28	32	32	34	28
- zła	17	22	19	20	16	21	21	18	17	20	17	17	13
Trudno powiedzieć	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	3
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych													
- dobra	49	58	55	49	57	54	54	58	52	47	46	50	51
- ani dobra, ani zła	32	25	24	31	24	27	25	31	28	32	34	30	31
- zła	16	16	19	17	16	18	19	11	16	19	20	17	15
Trudno powiedzieć	3	1	1	3	3	1	2	1	3	2	0	3	4
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej													
- dobra	58	44	59	57	59	47	52	49	66	54	61	55	70
- ani dobra, ani zła	23	30	28	25	26	30	26	29	23	30	26	30	18
- zła	19	27	11	14	11	17	18	21	10	17	11	13	9
Trudno powiedzieć	0	0	1	5	4	6	3	1	0	0	2	3	4
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem													
- dobra	53	54	57	55	65	54	54	59	58	57	53	51	64
- ani dobra, ani zła	34	26	26	25	25	27	30	26	25	25	32	36	25
- zła	10	19	15	18	10	18	14	11	13	15	12	12	8
Trudno powiedzieć	3	1	2	2	0	0	2	3	3	3	3	2	3
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych													
- dobra	17	17	21	20	20	7	12	11	21	13	26	11	16
- ani dobra, ani zła	36	36	35	36	36	52	41	46	42	43	38	41	44
- zła	45	44	41	44	43	38	47	43	35	44	36	44	41
Trudno powiedzieć	2	3	3	0	0	2	0	0	1	0	0	4	0

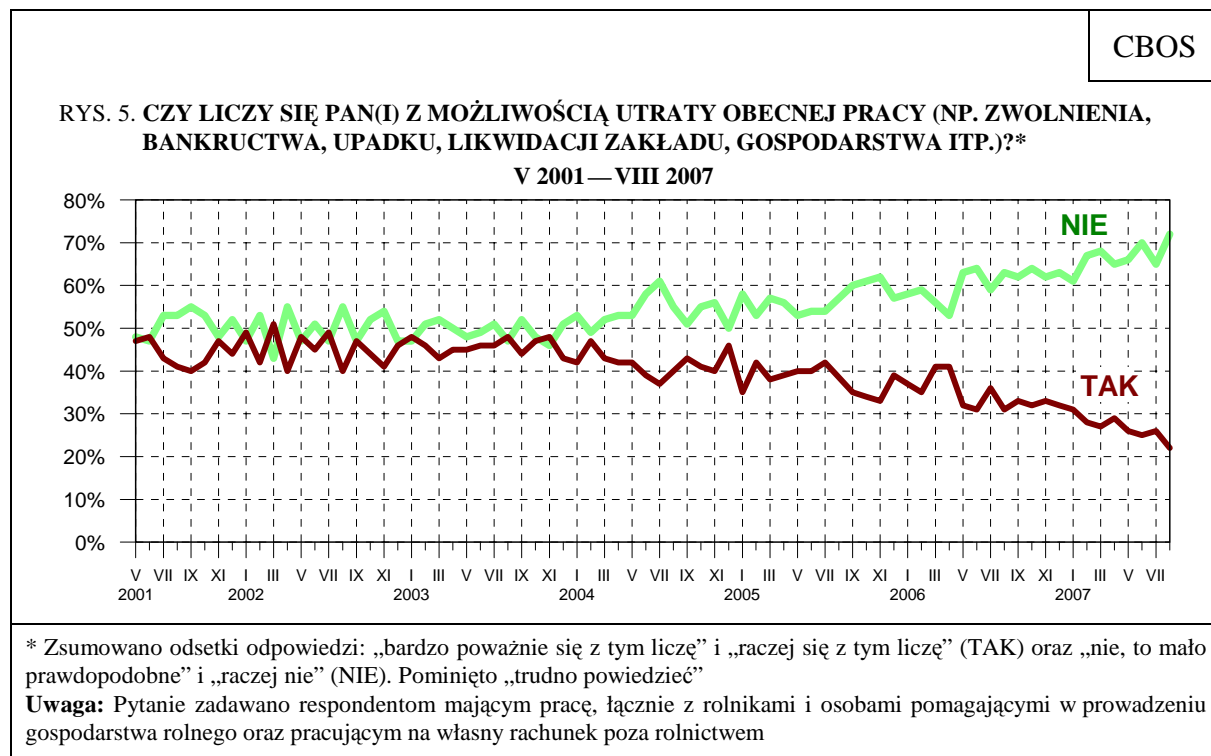
Do najlepiej oceniających kondycję swoich zakładów należą pracownicy żyjący w dobrych warunkach materialnych, najmłodsi (w wieku od 18 do 24 lat), zatrudnieni w spółkach o własności mieszanej (prywatnej i państwowej). Dobrym ocenom sprzyjają też prawicowe poglądy polityczne. Natomiast im gorsza sytuacja finansowa i warunki materialne zatrudnionych, tym częstsze są negatywne opinie o kondycji ich miejsc pracy. Niezmiennie najbardziej krytycznie o sytuacji swoich gospodarstw wypowiadają się rolnicy.

W ostatnim miesiącu wyraźnie umocniło się w środowisku pracowniczym **poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia**, które obecnie jest najwyższe w ostatnich sześciu latach – całym analizowanym okresie. Zdecydowana większość mających pracę (72%, wzrost o 7 punktów) nie obawia się jej utraty, a lęk przed bezrobociem odczuwa ponad jedna piąta zatrudnionych (22%, spadek o 4 punkty).

Tabela 6

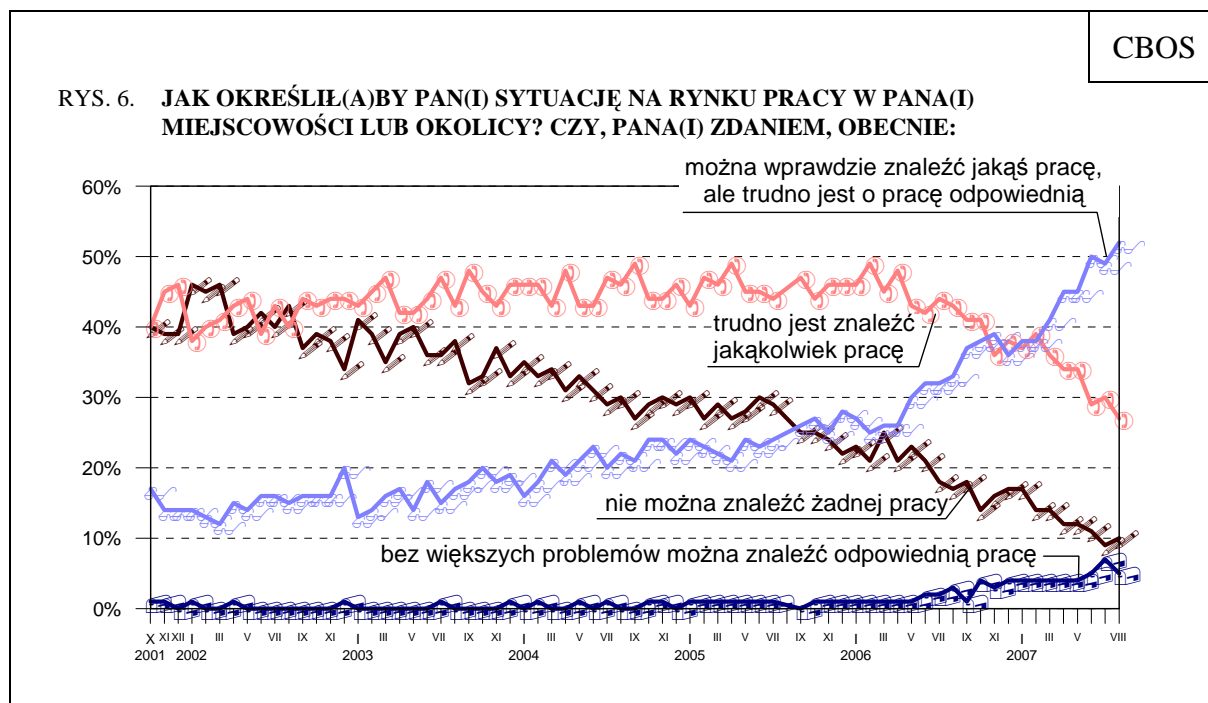
Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																	
	XII '06 (N=463)		I '07 (N=414)		II '07 (N=429)		III '07 (N=424)		IV '07 (N=412)		V '07 (N=429)		VI '07 (N=402)		VII '07 (N=475)		VIII '07 (N=410)	
	w procentach																	
Bardzo poważnie się z tym liczę	8	32	9	31	9	28	5	27	7	29	6	26	6	25	5	26	5	22
Raczej tak	24		22		19		22		22		20		19		21		17	
Raczej nie	34		28		36		37		29		36		37		34		36	
Nie, to mało prawdopodobne	29	63	33	61	31	67	31	68	36	65	30	66	33	70	31	65	36	72
Trudno powiedzieć	5	5	8	8	5	5	5	5	6	6	8	8	5	5	9	9	6	6

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

We wszystkich grupach społeczno-demograficznych przeważają wśród pracujących osoby mające poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia. Najczęściej deklarują je, z jednej strony, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, z drugiej zaś – rolnicy. Poczuciu bezpieczeństwa zatrudnienia sprzyja zarówno dobra sytuacja finansowa badanych, jak i starszy wiek (im niższe dochody i młodszy wiek, tym jest ono słabsze). Z możliwością utraty pracy częściej niż inni liczą się respondenci źle sytuowani, ludzie młodzi, pracownicy fizyczno--umysłowi.

Powoli, ale systematycznie poprawiają się oceny **sytuacji panującej na lokalnych rynkach pracy**. Obecnie są one najlepsze w całym objętym badaniami okresie (od roku 2001). Nadal jednak tylko nieliczni (5%) twierdzą, że w ich miejscu zamieszkania lub okolicy bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę, ale ponad połowa badanych (52%, wzrost o 3 punkty) uważa, że jakieś zatrudnienie jest osiągalne. Natomiast ponad jedna czwarta ankietowanych (27%, spadek o 3 punkty) twierdzi, że na lokalnym rynku trudno jest o jakąkolwiek pracę, a co dziesiąty (10%) – że nie ma tam żadnego zatrudnienia. W sumie obecnie opinie w znacznej mierze pozytywne (57%) są wyraźnie częstsze od negatywnych (37%).

Pominięto „trudno powiedzieć”

Tabela 7

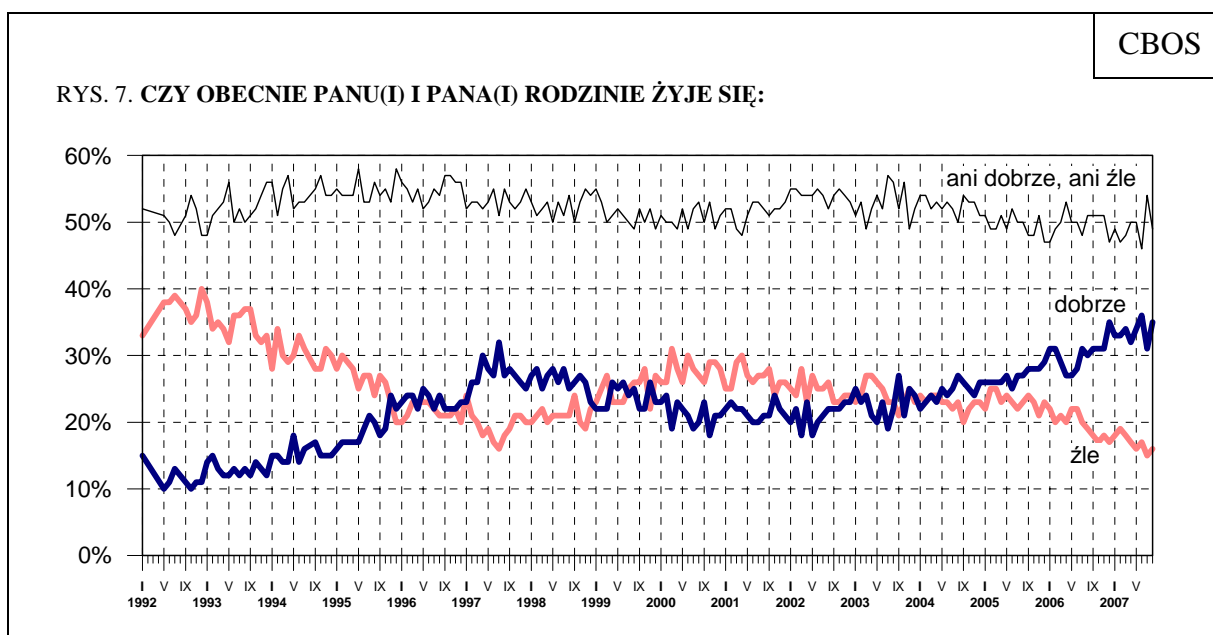
Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	2007							
	w procentach							
- bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	4	4	4	4	4	5	7	5
- można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	38	38	41	45	45	50	49	52
- trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	37	39	36	34	34	29	30	27
- nie można znaleźć żadnej pracy	17	14	14	12	12	11	9	10
Trudno powiedzieć	5	5	5	5	5	5	5	6

Oceny sytuacji na lokalnych rynkach pracy zależą od położenia społecznego ankietowanych. Na trudności ze znalezieniem jakiejkolwiek pracy lub na jej całkowity brak w miejscu zamieszkania i okolicy badani wskazują tym częściej, im niższy jest poziom ich wykształcenia i dochodów oraz gorsze warunki materialne gospodarstw domowych. Szanse na znalezienie pracy w swoim miejscu zamieszkania znacznie rzadziej niż inni dostrzegają również bezrobotni, a ponadto kobiety, osoby starsze (mające 65 lat i więcej) oraz rolnicy. Natomiast im wyższe wykształcenie badanych, lepsza sytuacja materialna oraz młodszy wiek, tym częstsze pozytywne oceny lokalnego rynku pracy. Lepiej od innych postrzegają go także uczniowie i studenci. Opinie na ten temat zależą też w znacznej mierze od wielkości miejscowości, w której mieszkają badani. Niezmiennie najlepiej oceniana jest sytuacja w wielkich miastach (obecnie 83% mieszkańców ponadpółmilionowych aglomeracji twierdzi, że można tam znaleźć jakieś zatrudnienie, nikt zaś nie utrzymuje, że nie ma tam żadnej pracy), natomiast im mniejsza miejscowość, tym więcej osób wskazujących na trudności ze znalezieniem pracy. Lokalny rynek pracy jest niezmiennie najgorzej oceniany przez mieszkańców wsi i małych miast.

Od dłuższego czasu w zasadzie stabilne pozostają opinie o tym, **jak żyje się badanym i ich rodzinom**. Obecnie są one nieco lepsze niż przed miesiącem i należą do najlepszych w ostatnich piętnastu latach, czyli w całym objętym badaniami okresie. Co drugi ankietowany (49%, spadek o 5 punktów) uznaje poziom życia rodziny za przeciętny, ponad jedna trzecia (35%, wzrost o 4 punkty) ocenia go pozytywnie, a prawie jedna szósta (16%) negatywnie.

Tabela 8

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinnie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	2006					2007							
	w procentach												
- dobrze	30	31	31	31	35	33	33	34	32	34	36	31	35
- ani dobrze, ani źle	51	51	51	51	47	49	47	48	50	50	46	54	49
- źle	19	18	17	18	17	18	19	18	17	16	17	15	16
Trudno powiedzieć	0	0	1	1	1	0	1	0	1	0	0	0	0

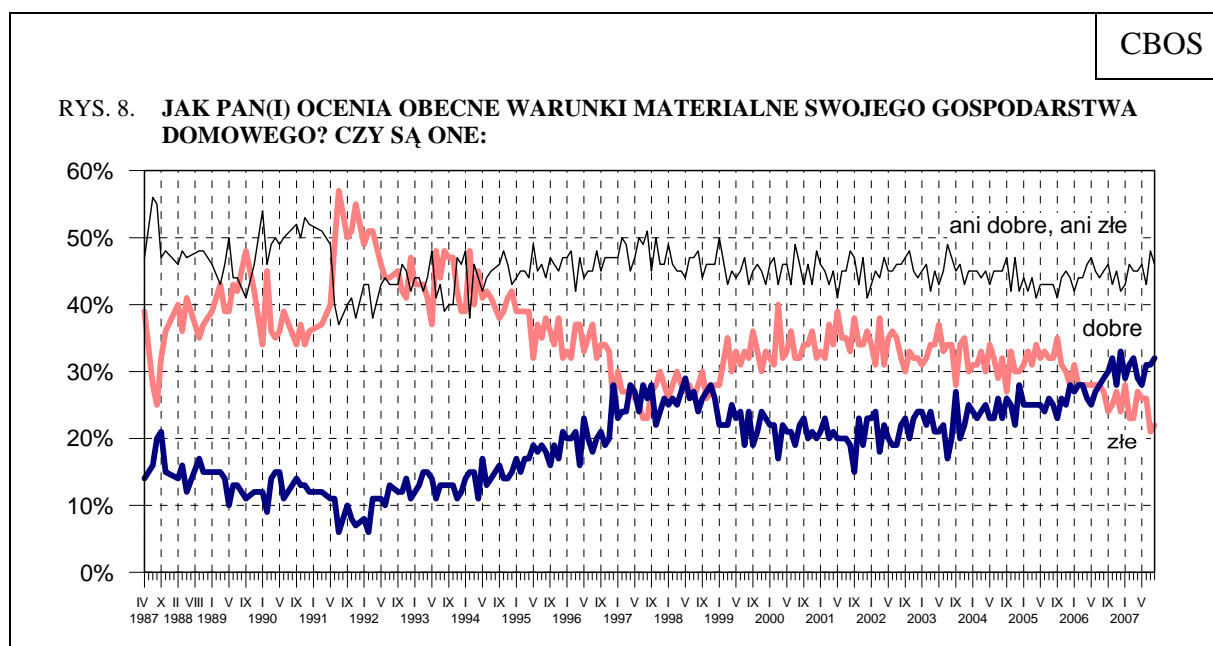
Pominięto „trudno powiedzieć”

Opinie na ten temat zależą przede wszystkim od warunków bytowych, poziomu wykształcenia, pozycji zawodowej oraz wieku ankietowanych. Im wyższa pozycja społeczno-ekonomiczna i młodszy wiek, tym lepsze oceny poziomu swego życia. Znacząco częściej niż inni zadowolenie deklarują też uczniowie i studenci. Do najbardziej niezadowolonych należą natomiast ludzie żyjący w złych warunkach materialnych, najgorzej sytuowani (o dochodach poniżej 300 zł na osobę) oraz renciści.

W porównaniu z lipcem nie zmieniły się opinie badanych o **warunkach materialnych ich gospodarstw domowych**. Obecnie należą one do najlepszych w ostatnich dwudziestu latach. Prawie połowa respondentów (46%) określa je jako przeciętne, jedna trzecia (32%) uznaje za dobre, a ponad jedna piąta (22%) ocenia negatywnie. Nadal jednak warunki materialne postrzegane są nieco gorzej niż ogólny poziom życia rodziny.

Tabela 9

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	2006					2007							
	w procentach												
- dobre	29	30	32	28	33	29	31	32	29	28	31	31	32
- ani dobre, ani złe	45	46	43	45	42	43	46	45	45	46	43	48	46
- złe	27	24	25	27	24	28	23	23	27	26	26	21	22

Do marca 1992 roku pytanie brzmiało: „Jak ocenia Pan(i) swoje (rodziny) obecne warunki materialne?“, a środkową kategorią skali było „średnie, przeciętne”

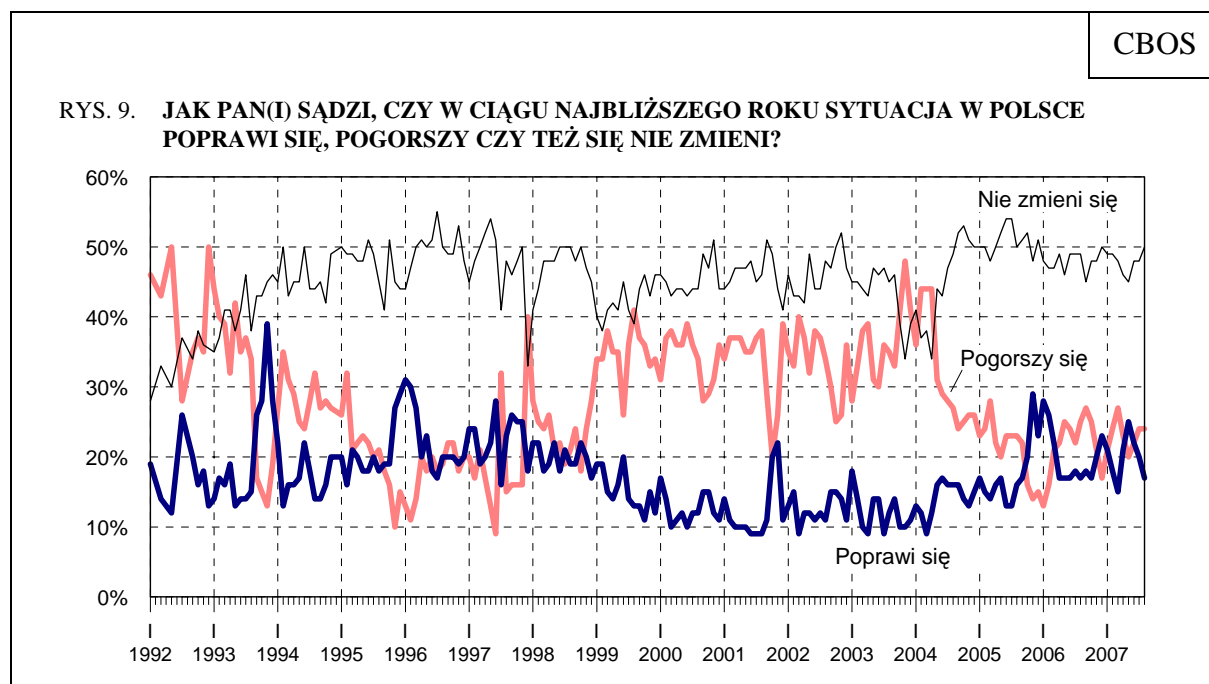
Warunki materialne swoich gospodarstw domowych najlepiej oceniają badani osiągający najwyższe dochody (powyżej 1200 zł na osobę w rodzinie), ludzie z wyższym wykształceniem, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, pracownicy umysłowi niższego szczebla oraz najmłodsi badani, uczniowie i studenci. Zadowolone z nich częściej też deklarują mieszkańcy miast niż wsi. Natomiast im gorsze położenie społeczne badanych i starszy wiek, tym na ogół częstsze niezadowolenie ze swoich warunków materialnych. Najgorzej oceniają je najmniej zarabiający, w rodzinach których miesięczne dochody na osobę nie przekraczają 300 zł, renciści, bezrobotni, rolnicy, badani w wieku od 55 do 64 lat.

PRZEWIDYWANIA

Sierpień nie przyniósł zmian w przewidywaniach dotyczących najbliższej przyszłości. Te, które odnoszą się do rozwoju **ogólnej sytuacji w kraju w ciągu najbliższego roku**, pozostały stabilne. Nadal co drugi ankietowany (50%) uważa, że nic się w Polsce nie zmieni, co czwarty (24%) przewiduje pogorszenie sytuacji i tylko co szósty (17%, spadek o 3 punkty) spodziewa się poprawy.

Tabela 10

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	2006					2007							
	w procentach												
Poprawi się	17	18	17	20	23	21	18	15	21	25	22	20	17
Nie zmieni się	49	45	48	48	50	49	49	48	46	45	48	48	50
Pogorszy się	25	27	25	21	17	21	24	27	23	20	22	24	24
Trudno powiedzieć	9	10	10	11	10	9	9	11	10	10	8	8	9

Pominięto „trudno powiedzieć”

We wszystkich grupach społecznych najczęstsze jest przekonanie, że w najbliższym roku sytuacja w Polsce się nie zmieni. Pogorszenia spodziewają się przede wszystkim badani o lewicowych poglądach politycznych, niepraktykujący. Należą do nich zarówno przedstawiciele kadry kierowniczej, uczniowie i studenci, jak i robotnicy wykwalifikowani, gospodynie domowe. Większymi pesymistami są także mieszkańcy wielkich i dużych miast niż osoby żyjące w mniejszych miejscowościach. Natomiast nadzieję na poprawę sytuacji częściej niż inni wyrażają respondenci o przekonaniach prawicowych, badani najgorzej sytuowani, bezrobotni, robotnicy niewykwalifikowani, osoby mające od 25 do 34 lat, częściej też mężczyźni niż kobiety (zob. tabele aneksowe).

Stosunkowo najwięcej optymistów jest wśród wyborców PiS – ponad dwie piąte z nich spodziewa się w najbliższym roku zmian na lepsze. W pozostałych elektoratach objętych analizą najczęstszy jest pogląd, że sytuacja w kraju się nie zmieni, ponadto więcej osób spodziewa się jej pogorszenia, niż oczekuje poprawy.

Tabela 11

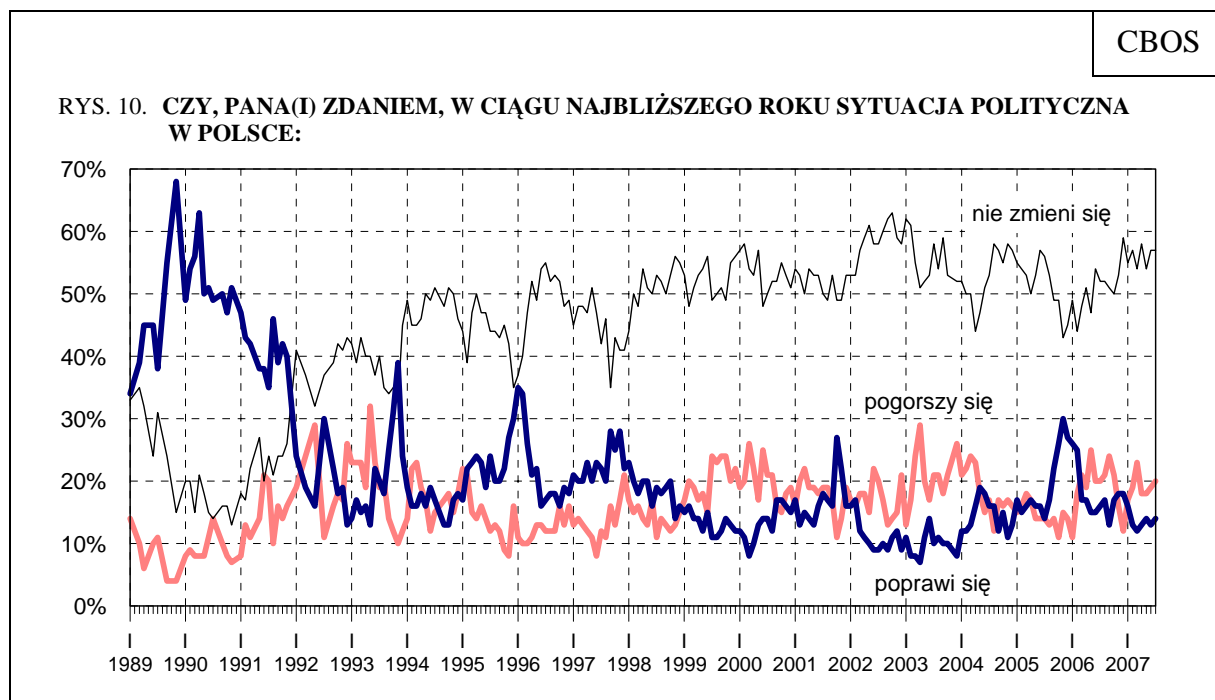
Potencjalne elektoraty*	Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?			
	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PiS	43	37	9	11
PO	16	55	23	6
Lewica i Demokraci	17	47	33	3
Niezdecydowani, na kogo głosować	11	58	23	8
Niezdecydowani, czy głosować	13	53	21	13
Niezamierzający głosować	11	50	28	11

* Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych. Pominięto elektoraty nielicznie reprezentowane w badanej próbie

Od lipcowego pomiaru nie zmieniły się również przewidywania dotyczące **sytuacji politycznej** w najbliższym roku. Nadal ponad połowa badanych (53%, spadek o 4 punkty) nie spodziewa się zmian w życiu politycznym, a przewidujących pogorszenie (22%) jest znacznie więcej niż oczekujących poprawy (14%).

Tabela 12

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	2006					2007							
	w procentach												
- poprawi się	17	13	17	18	18	16	13	12	13	14	13	14	14
- nie zmieni się	52	51	50	53	59	55	57	54	58	54	57	57	53
- pogorszy się	21	24	21	16	12	17	19	23	18	18	19	20	22
Trudno powiedzieć	10	12	12	13	11	12	11	11	11	14	11	9	11

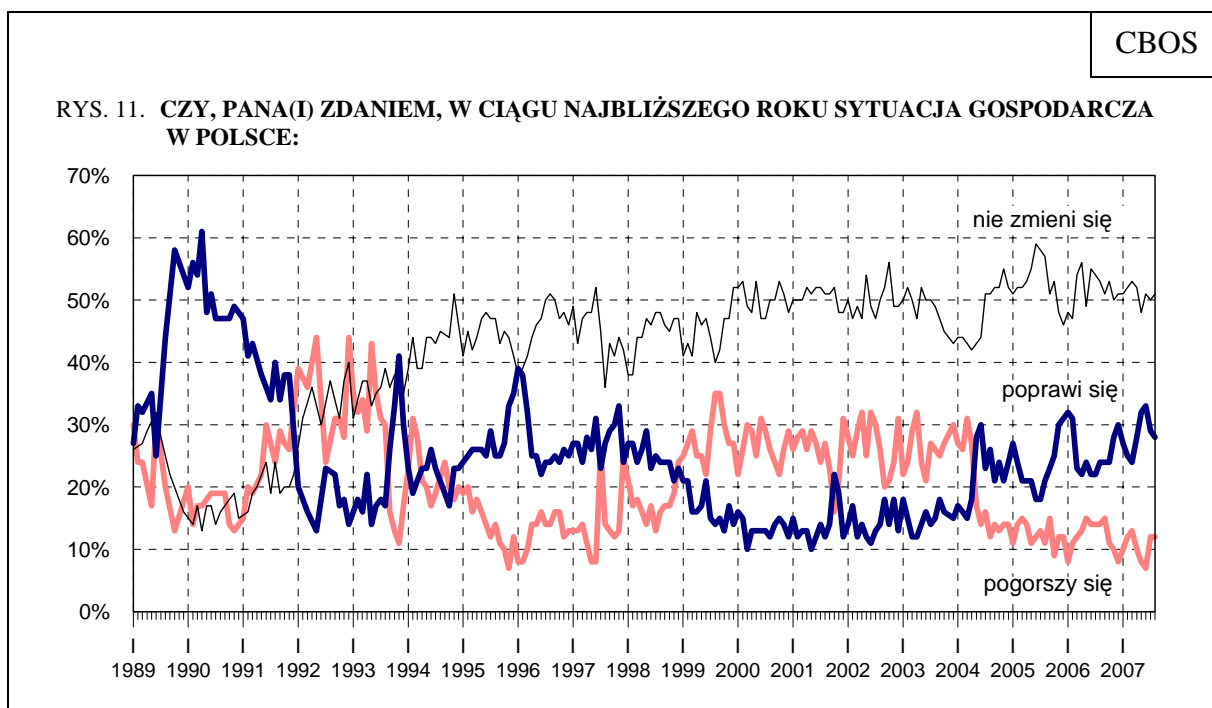

Pominięto „trudno powiedzieć”

Stabilne są też przewidywania dotyczące **sytuacji gospodarczej**. Jednak w tej dziedzinie optymiści (28%) znacznie przeważają nad pesymistami (12%), a co drugi ankietowany (51%) nie przewiduje zmian (co przy trwającej dobrej koniunkturze również ma optymistyczny wydźwięk).

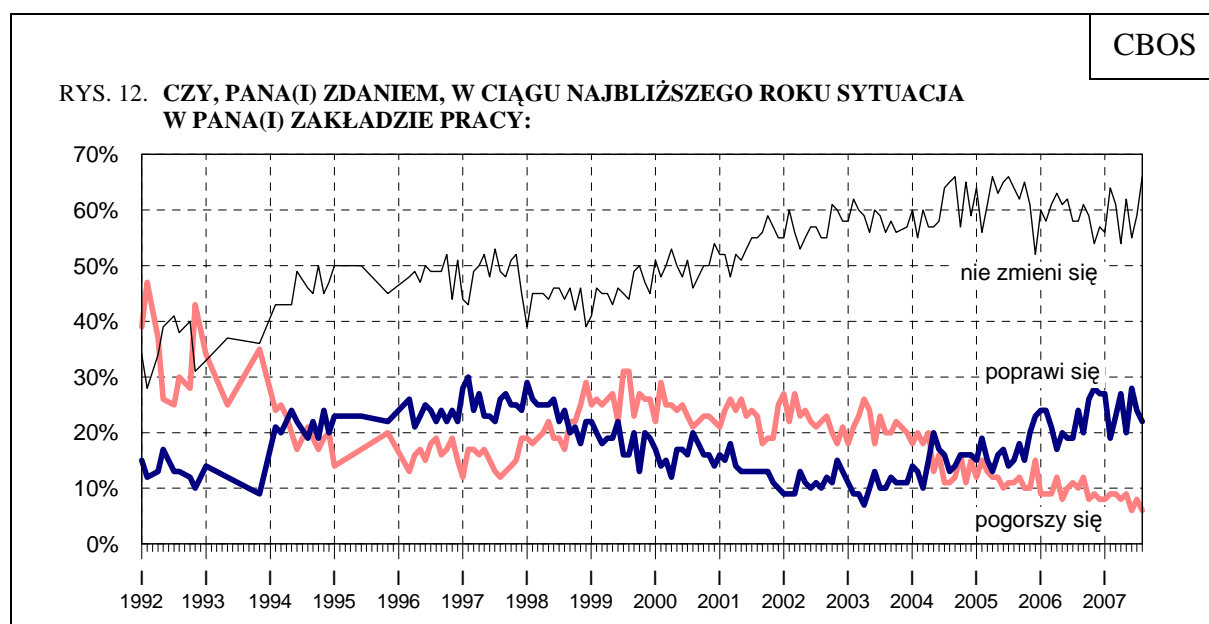
Tabela 13

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	2006					2007							
	w procentach												
- poprawi się	24	24	24	28	30	27	25	24	28	32	33	29	28
- nie zmieni się	53	51	53	50	51	51	52	53	52	48	51	50	51
- pogorszy się	14	15	11	10	8	10	12	13	10	8	7	12	12
Trudno powiedzieć	9	10	12	12	11	11	11	10	10	12	9	9	9

Pominięto „trudno powiedzieć”

Niewielkiej zmianie uległy przewidywania dotyczące kondycji **zakładów pracy respondentów**. Przybyło (o 7 punktów, do 66%) pracowników, którzy nie przewidują żadnych zmian, a spodziewający się poprawy (22%) nadal znacznie przeważają nad tymi, którzy obawiają się pogorszenia sytuacji w swoim miejscu pracy (6%).

Pominięto „trudno powiedzieć”

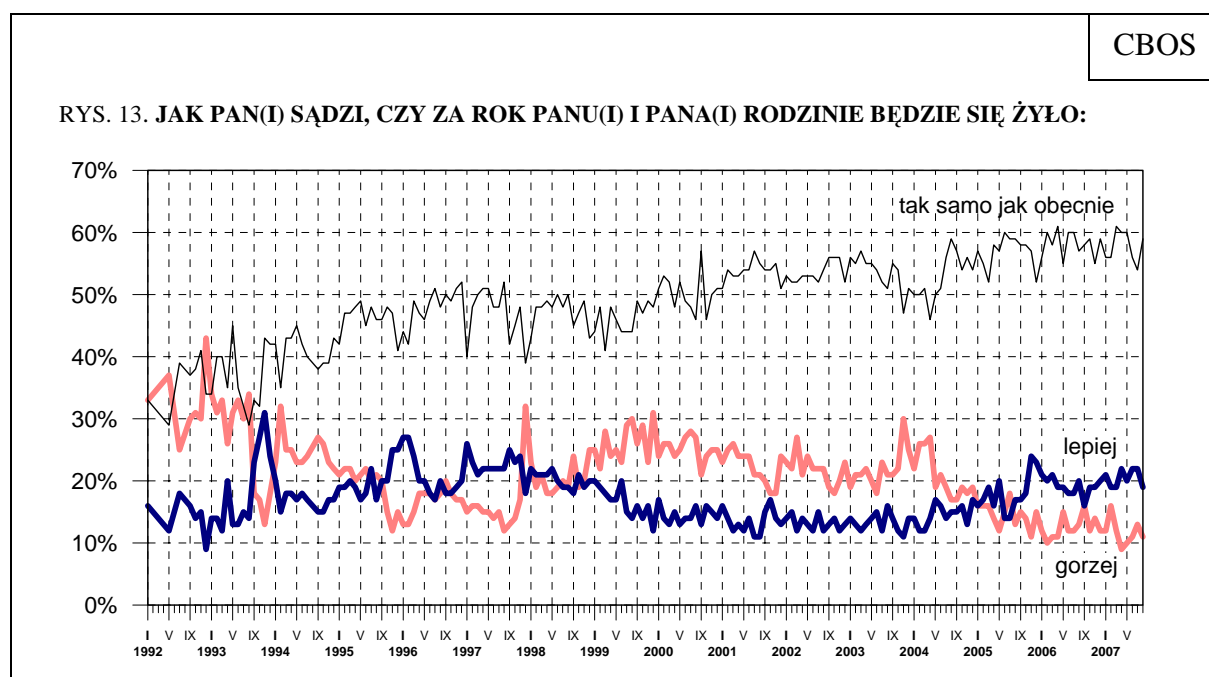
Tabela 14

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	2006					2007							
	w procentach												
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)													
N=	435	420	465	458	468	427	426	431	415	435	413	478	421
- poprawi się	24	20	26	28	27	27	19	23	27	20	28	24	22
- pozostanie bez zmian	58	61	59	54	57	56	64	61	54	62	55	59	66
- pogorszy się	10	12	8	9	8	8	9	9	8	9	6	8	6
Trudno powiedzieć	8	7	7	9	8	8	8	7	11	9	10	9	6
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych													
- poprawi się	22	10	21	22	18	28	13	20	22	36	18	23	23
- pozostanie bez zmian	57	72	65	60	66	57	66	62	58	52	64	62	67
- pogorszy się	8	10	6	9	9	9	13	11	9	6	10	8	4
Trudno powiedzieć	12	7	7	9	6	7	7	7	11	5	8	7	5
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej													
- poprawi się	26	30	37	28	30	26	20	20	28	40	43	26	32
- pozostanie bez zmian	58	56	47	52	53	54	70	58	59	51	44	54	56
- pogorszy się	13	13	13	9	5	6	6	9	3	8	2	10	8
Trudno powiedzieć	3	1	3	11	13	14	4	12	11	1	11	10	4
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem													
- poprawi się	25	24	30	35	35	32	24	30	29	34	31	26	20
- pozostanie bez zmian	59	60	56	53	49	53	63	59	51	50	53	60	69
- pogorszy się	10	10	5	5	7	9	5	7	8	8	4	5	4
Trudno powiedzieć	7	6	9	7	9	6	6	5	12	8	12	9	6
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych													
- poprawi się	16	10	15	21	20	15	13	6	27	21	23	22	12
- pozostanie bez zmian	62	55	70	57	67	73	57	78	54	52	59	57	73
- pogorszy się	8	21	11	20	10	5	14	14	11	3	13	13	15
Trudno powiedzieć	14	14	4	2	2	6	16	2	8	23	4	7	0

Niemal nie zmieniły się przewidywania dotyczące **poziomu życia** ankietowanych i ich rodzin. Większość respondentów (59%, wzrost o 5 punktów) sądzi, że za rok będzie im się żyło tak samo jak teraz, co piąty (19%, spadek o 3 punkty) spodziewa się poprawy i tylko co dziewiąty (11%) przewiduje pogorszenie.

Tabela 15

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinnie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	2006					2007							
	w procentach												
- lepiej	20	16	19	19	20	21	19	19	22	20	22	22	19
- tak samo	57	58	59	55	59	56	56	61	60	60	56	54	59
- gorzej	13	16	12	14	12	12	16	12	9	10	11	13	11
Trudno powiedzieć	10	10	10	12	9	10	9	8	9	10	11	11	11

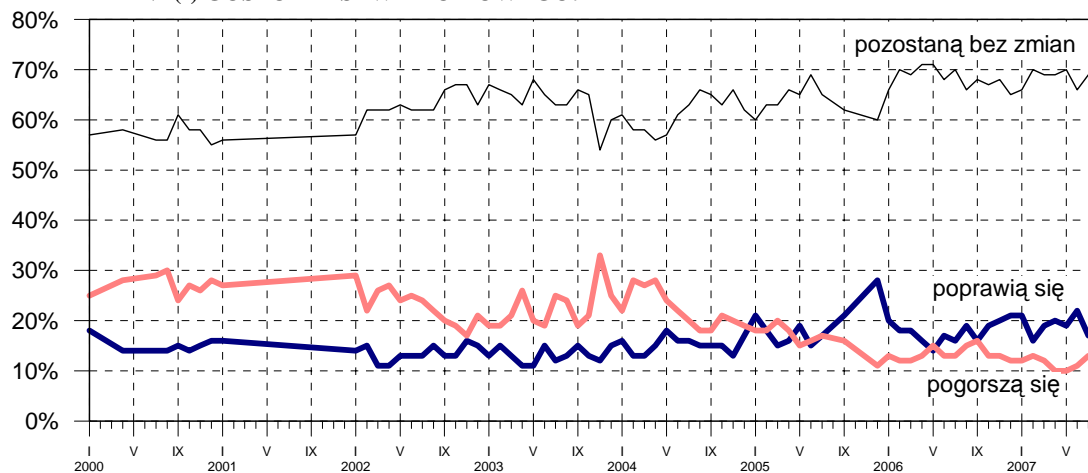
Pominięto „trudno powiedzieć”

Stabilne są także przewidywania dotyczące **warunków materialnych własnych gospodarstw domowych**. Ponad dwie trzecie badanych (69%) jest zdania, że w najbliższym roku nie ulegną one zmianie, prawie jedna piąta (18%) liczy na ich poprawę, a prawie jedna ósma (12%) spodziewa się pogorszenia.

Tabela 16

Jak , Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	2006					2007							
	w procentach												
- poprawią się	19	16	19	20	21	21	16	19	20	19	22	17	18
- pozostaną bez zmian	66	68	67	68	65	66	70	69	69	70	66	69	69
- pogorszą się	15	16	13	13	12	12	13	12	10	10	11	13	12
Trudno powiedzieć	0	0	1	1	2	1	1	0	1	1	1	1	1

RYS. 14. JAK PAN(I) SĄDZI, CZY W CIĄGU NAJBLIŻSZEGO ROKU WARUNKI MATERIALNE PANA(I) GOSPODARSTWA DOMOWEGO:

Pominięto „trudno powiedzieć”

Odnutowanemu w sierpniu znacznemu pogorszeniu ocen sytuacji politycznej oraz niewielkiemu pogorszeniu opinii o kierunku rozwoju sytuacji w kraju towarzyszy poprawa ocen kondycji zakładów pracy respondentów oraz wzrost poczucia bezpieczeństwa zatrudnienia. Należy przy tym podkreślić, że dwa ostatnie wskaźniki są obecnie najlepsze w całym objętym badaniami okresie (odpowiednio: od roku 1992 i 2001).

Pozostałe wskaźniki nastrojów społecznych (w tym wszystkie przewidywania na najbliższy rok) nie uległy w ostatnim miesiącu większym zmianom. Oznacza to między innymi, że obecnie opinie na temat sytuacji gospodarczej w Polsce należą do najlepszych w ostatnich osiemnastu latach, a oceny lokalnych rynków pracy są najlepsze od sześciu lat. Ponadto stabilne pozostają opinie o poziomie życia rodzin respondentów oraz o warunkach materialnych ich gospodarstw domowych – one również należą do najlepszych, odkąd prowadzimy ich pomiar (odpowiednio: od roku 1992 i 1987).

Można więc sądzić, że rosnący krytycyzm Polaków wobec wydarzeń w sferze polityki raczej nie ma destrukcyjnego wpływu na postrzeganie innych wymiarów życia publicznego i prywatnego.

Opracowała
Bogna WCIÓRKA

A N E K S

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?

(%)

	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	59	13	859
Płeć				
Mężczyźni	33	56	11	409
Kobiety	23	62	15	450
Wiek				
18-24 lat	29	59	12	122
25-34	31	59	10	153
35-44	32	57	11	138
45-54	25	62	13	162
55-64	26	61	13	133
65 lat i więcej	25	57	18	152
Miejsce zamieszkania				
Wies	31	54	15	317
Miasto do 20 tys.	22	66	12	120
20-100 tys.	27	61	12	168
101-500 tys.	28	60	13	156
501 tys.i więcej mieszk.	26	64	10	98
Wykształcenie				
Podstawowe	30	58	12	248
Zasadnicze zawodowe	27	59	13	220
Średnie	28	60	12	298
Wyższe	25	61	15	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	26	60	14	47
Prac.umysł.niż.szczebla	31	56	13	84
Pracownicy fiz.- umysł.	30	55	14	81
Robotnicy wykwalifikowani	26	68	6	84
Robotnicy niewykwalifik.	30	57	12	60
Rolnicy	32	51	17	44
Pracujący na własny rach.	30	60	10	33
Bierni zawodowo				
Renciści	28	51	21	55
Emeryci	26	59	15	196
Uczniowie i studenci	30	64	6	44
Bezrobotni	29	64	8	68
Gospodynie domowe i inni	22	64	14	62
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	30	58	12	121
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	34	55	11	67
sekt. pryw. poza rolnict.	27	62	11	194
prywatnym gosp. rolnym	30	48	22	41
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	25	68	7	69
301-500	26	64	10	110
501-900	33	54	13	171
901-1200	27	62	11	107
Powyżej 1200 zł	22	66	12	96
Ocena własnych war. mater.				
Złe	18	68	14	186
Średnie	30	57	13	399
Dobre	32	56	12	274
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	43	49	8	59
Raz w tygodniu	29	57	14	414
1-2 razy w miesiącu	24	63	13	148
Kilka razy w roku	23	62	15	146
W ogóle nie uczestniczy	26	65	9	92
Poglądy polityczne				
Lewica	12	79	9	128
Centrum	22	69	9	268
Prawica	46	43	11	242
Trudno powiedzieć	25	53	22	221

Tabela 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację polityczną** w Polsce?
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	7	25	64	4	857
Płeć					
Mężczyźni	6	23	69	2	409
Kobiety	8	27	60	5	448
Wiek					
18-24 lat	4	27	66	3	120
25-34	8	24	65	2	153
35-44	4	21	74	1	138
45-54	6	24	66	3	162
55-64	7	26	63	4	133
65 lat i więcej	11	27	52	10	152
Miejsce zamieszkania					
Wieś	7	28	60	5	315
Miasto do 20 tys.	6	27	62	6	120
20-100 tys.	9	24	64	3	168
101-500 tys.	7	22	68	3	156
501 tys. i więcej mieszk.	3	20	76	1	98
Wykształcenie					
Podstawowe	8	26	59	6	248
Zasadnicze zawodowe	7	20	68	5	218
Średnie	7	27	63	3	298
Wyższe	3	25	71	1	93
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	6	14	79	1	47
Prac. umysł. niż. szczebla	6	39	55	0	84
Pracownicy fiz.- umysł.	5	20	73	2	79
Robotnicy wykwalifikowani	9	11	77	3	84
Robotnicy niewykwalifik.	2	29	62	6	60
Rolnicy	9	32	50	9	44
Pracujący na własny rach.	0	24	73	2	33
Bierni zawodowo					
Renciści	11	35	47	8	55
Emeryci	9	24	60	7	196
Uczniowie i studenci	3	23	71	2	44
Bezrobotni	6	25	66	3	68
Gospodynie domowe i inni	7	26	67	0	62
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	7	29	62	1	121
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	6	21	71	2	67
sekt. pryw. poza rolnict.	4	20	74	2	192
prywatnym gosp. rolnym	5	30	57	7	41
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	11	19	68	2	69
301-500	4	25	70	1	108
501-900	9	29	57	5	171
901-1200	7	24	66	3	107
Powyżej 1200 zł	5	23	72	1	96
Ocena własnych war. mater.					
Złe	5	23	68	4	186
Średnie	6	25	64	4	397
Dobre	8	26	62	3	274
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	17	23	54	6	59
Raz w tygodniu	9	27	60	4	412
1-2 razy w miesiącu	3	28	67	2	148
Kilka razy w roku	4	20	72	4	146
W ogóle nie uczestniczy	0	21	72	6	92
Poglądy polityczne					
Lewica	3	13	83	1	128
Centrum	6	27	66	1	268
Prawica	13	29	55	3	242
Trudno powiedzieć	3	25	62	10	219

Tabela 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację gospodarczą** w Polsce?
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	29	41	24	5	857
Płeć					
Mężczyźni	36	40	21	3	409
Kobiety	24	42	27	7	448
Wiek					
18-24 lat	26	54	14	6	120
25-34	27	47	23	3	153
35-44	35	31	31	3	138
45-54	32	37	30	2	162
55-64	29	41	24	7	133
65 lat i więcej	29	39	21	11	152
Miejsce zamieszkania					
Wieś	23	47	24	6	315
Miasto do 20 tys.	28	46	19	7	120
20-100 tys.	39	35	22	5	168
101-500 tys.	31	37	27	5	156
501 tys. i więcej mieszk.	34	34	30	2	98
Wykształcenie					
Podstawowe	20	43	28	9	248
Zasadnicze zawodowe	26	42	26	7	218
Średnie	34	42	22	2	298
Wyższe	49	33	16	2	93
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	54	28	15	3	47
Prac. umysł. niż. szczebla	34	46	20	0	84
Pracownicy fiz.- umysł.	27	51	18	5	79
Robotnicy wykwalifikowani	30	40	25	6	84
Robotnicy niewykwalifik.	22	39	31	8	60
Rolnicy	19	60	18	3	44
Pracujący na własny rach.	46	30	21	2	33
Bierni zawodowo					
Renciści	32	38	21	9	55
Emeryci	32	37	24	7	196
Uczniowie i studenci	26	53	17	4	44
Bezrobotni	20	36	35	9	68
Gospodynie domowe i inni	16	42	39	3	62
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	34	40	26	1	121
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	32	43	20	5	67
sekt. pryw. poza rolnict.	33	43	20	5	192
prywatnym gosp. rolnym	28	53	16	3	41
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	19	30	46	5	69
301-500	22	45	32	1	108
501-900	28	42	25	6	171
901-1200	40	41	16	3	107
Powyżej 1200 zł	47	36	16	1	96
Ocena własnych war. mater.					
Złe	16	38	38	8	186
Średnie	29	44	21	6	397
Dobre	40	38	19	3	274
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	25	47	23	4	59
Raz w tygodniu	32	42	22	5	412
1-2 razy w miesiącu	29	44	23	4	148
Kilka razy w roku	26	34	32	7	146
W ogóle nie uczestniczy	28	40	25	7	92
Poglądy polityczne					
Lewica	31	47	20	1	128
Centrum	28	45	26	2	268
Prawica	45	32	20	3	242
Trudno powiedzieć	14	43	29	14	219

Tabela 4. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację w Pana(i) zakładzie pracy?**
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	56	28	13	3	412
Płeć					
Mężczyźni	57	27	14	2	236
Kobiety	54	29	11	5	177
Wiek					
18-24 lat	77	23	0	0	56
25-34	51	30	14	6	108
35-44	57	30	9	4	110
45-54	51	28	21	0	105
55-64	56	22	14	8	30
65 lat i więcej	19	39	22	20	4
Miejsce zamieszkania					
Wieś	44	36	17	2	148
Miasto do 20 tys.	64	19	15	1	49
20-100 tys.	55	23	16	6	76
101-500 tys.	66	28	3	3	78
501 tys. i więcej mieszk.	68	19	8	5	62
Wykształcenie					
Podstawowe	63	22	11	4	58
Zasadnicze zawodowe	51	27	19	3	123
Średnie	56	31	10	3	156
Wyższe	59	27	9	5	75
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	55	32	11	2	45
Prac. umysł. niż. szczebla	63	26	8	3	79
Pracownicy fiz.- umysł.	66	21	10	3	75
Robotnicy wykwalifikowani	55	28	15	2	76
Robotnicy niewykwalifik.	57	25	13	4	53
Rolnicy	21	45	35	0	39
Pracujący na własny rach.	67	22	7	4	32
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	51	31	15	4	119
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	70	18	9	4	65
sekt. pryw. poza rolnict.	64	25	8	3	180
prywatnym gosp. rolnym	16	44	41	0	34
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	55	21	20	4	22
301-500	43	41	15	0	49
501-900	60	24	14	2	64
901-1200	64	21	13	1	56
Powyżej 1200 zł	66	27	7	0	60
Ocena własnych war. mater.					
Złe	29	31	35	4	53
Średnie	49	35	13	4	196
Dobre	73	18	5	3	163
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	78	13	8	0	22
Raz w tygodniu	53	30	14	4	187
1-2 razy w miesiącu	61	28	7	4	86
Kilka razy w roku	57	24	17	2	64
W ogóle nie uczestniczy	50	29	16	5	54
Poglądy polityczne					
Lewica	51	29	19	2	68
Centrum	57	31	9	2	136
Prawica	65	23	10	2	114
Trudno powiedzieć	47	28	17	8	94

Tabela 5. Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	22	72	6	410
Płeć				
Mężczyźni	20	76	4	233
Kobiety	24	67	9	177
Wiek				
18-24 lat	27	64	9	56
25-34	31	64	5	107
35-44	18	76	6	110
45-54	16	80	4	103
55-64	10	82	8	29
65 lat i więcej	16	41	44	6
Miejsce zamieszkania				
Wieś	20	72	8	145
Miasto do 20 tys.	25	69	6	48
20-100 tys.	21	72	6	76
101-500 tys.	26	68	6	78
501 tys.i więcej mieszk.	18	80	2	62
Wykształcenie				
Podstawowe	29	65	7	59
Zasadnicze zawodowe	21	75	5	120
Średnie	21	72	7	156
Wyższe	19	74	7	75
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	10	87	3	45
Prac.umysł.niż.szczebła	21	76	4	79
Pracownicy fiz.- umysł.	33	58	8	75
Robotnicy wykwalifikowani	21	75	4	75
Robotnicy niewykwalifik.	28	64	8	53
Rolnicy	12	86	2	36
Pracujący na własny rach.	17	79	5	32
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	21	75	4	119
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	21	75	4	65
sekt. pryw. poza rolnict.	24	68	8	182
prywatnym gosp. rolnym	9	91	0	31
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	30	63	8	22
301-500	30	63	7	50
501-900	27	70	3	64
901-1200	20	75	5	56
Powyżej 1200 zł	16	82	2	60
Ocena własnych war. mater.				
Złe	22	71	6	55
Średnie	20	72	8	193
Dobre	23	73	4	162
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	36	57	7	22
Raz w tygodniu	19	75	6	183
1-2 razy w miesiącu	11	82	7	87
Kilka razy w roku	30	64	5	63
W ogóle nie uczestniczy	33	63	5	53
Poglądy polityczne				
Lewica	19	73	8	67
Centrum	29	68	4	136
Prawica	14	81	5	111
Trudno powiedzieć	22	68	10	95

Tabela 6. Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub w okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie: 1 - bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę; 2 - można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią; 3 - trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę; 4 - nie można znaleźć żadnej pracy

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	5	52	27	10	6	859
Płeć						
Mężczyźni	7	56	22	10	6	409
Kobiety	3	48	32	10	7	450
Wiek						
18-24 lat	4	59	19	13	4	122
25-34	3	64	23	7	2	153
35-44	8	60	18	11	3	138
45-54	7	48	32	9	3	162
55-64	3	47	37	8	6	133
65 lat i więcej	4	33	32	12	19	152
Miejsce zamieszkania						
Wieś	3	41	34	16	5	317
Miasto do 20 tys.	5	36	32	16	10	120
20-100 tys.	8	54	26	4	7	168
101-500 tys.	5	64	20	5	6	156
501 tys.i więcej mieszk.	5	78	13	0	3	98
Wykształcenie						
Podstawowe	3	42	32	13	10	248
Zasadnicze zawodowe	7	52	27	10	5	220
Średnie	5	56	25	8	6	298
Wyższe	6	64	20	6	4	93
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	10	68	18	2	2	47
Prac.umysł.niż.szczębla	7	65	16	8	4	84
Pracownicy fiz.- umysł.	4	65	20	9	2	81
Robotnicy wykwalifikowani	7	56	27	5	5	84
Robotnicy niewykwalifik.	11	60	23	6	0	60
Rolnicy	7	44	30	19	0	44
Pracujący na własny rach.	9	56	23	3	9	33
Bierni zawodowo						
Renciści	3	35	30	13	19	55
Emeryci	3	38	36	10	13	196
Uczniowie i studenci	0	69	17	11	3	44
Bezrobotni	3	38	39	18	2	68
Gospodynie domowe i inni	3	54	27	15	2	62
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	4	65	24	7	2	121
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	10	58	19	10	3	67
sekt. pryw. poza rolnict.	9	65	17	5	4	194
prywatnym gosp. rolnym	5	46	29	19	0	41
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	3	46	29	22	0	69
301-500	5	46	34	14	1	110
501-900	4	46	30	8	11	171
901-1200	6	66	23	1	4	107
Powyżej 1200 zł	9	64	17	5	5	96
Ocena własnych war. mater.						
Złe	1	38	35	19	6	186
Średnie	3	53	27	9	8	399
Dobre	10	59	21	6	4	274
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	9	61	17	5	8	59
Raz w tygodniu	5	46	30	11	8	414
1-2 razy w miesiącu	6	55	26	10	3	148
Kilka razy w roku	3	53	29	11	4	146
W ogóle nie uczestniczy	3	61	19	9	8	92
Poglądy polityczne						
Lewica	5	62	20	7	7	128
Centrum	5	55	26	10	4	268
Prawica	7	52	25	10	7	242
Trudno powiedzieć	3	41	35	12	8	221

Tabela 7. Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:

(%)

	dobrze	ani dobrze, ani źle	źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	35	49	16	0	859
Płeć					
Mężczyźni	36	48	16	0	409
Kobiety	34	51	15	0	450
Wiek					
18-24 lat	57	39	4	0	122
25-34	47	44	9	0	153
35-44	43	47	10	0	138
45-54	25	52	23	0	162
55-64	19	51	29	0	133
65 lat i więcej	21	62	17	1	152
Miejsce zamieszkania					
Wieś	28	54	18	0	317
Miasto do 20 tys.	37	47	16	0	120
20-100 tys.	39	48	14	0	168
101-500 tys.	40	48	12	0	156
501 tys. i więcej mieszk.	39	42	18	1	98
Wykształcenie					
Podstawowe	23	54	23	0	248
Zasadnicze zawodowe	26	55	20	0	220
Średnie	44	46	10	0	298
Wyższe	60	36	4	0	93
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	61	34	6	0	47
Prac.umysł.niż.szczębla	60	35	5	0	84
Pracownicy fiz.- umysł.	45	50	5	0	81
Robotnicy wykwalifikowani	25	62	13	0	84
Robotnicy niewykwalifik.	32	55	13	0	60
Rolnicy	22	55	23	0	44
Pracujący na własny rach.	70	30	0	0	33
Bierni zawodowo					
Renciści	17	51	33	0	55
Emeryci	23	57	20	0	196
Uczniowie i studenci	53	47	0	0	44
Bezrobotni	26	46	29	0	68
Gospodynie domowe i inni	24	46	30	0	62
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	49	43	8	0	121
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	47	48	5	0	67
sekt. pryw. poza rolnict.	47	46	7	0	194
prywatnym gosp. rolnym	29	49	22	0	41
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	16	47	37	0	69
301-500	25	56	19	0	110
501-900	28	49	23	0	171
901-1200	39	52	8	1	107
Powyżej 1200 zł	52	43	5	0	96
Ocena własnych war. mater.					
Źłe	6	39	54	0	186
Średnie	23	70	7	0	399
Dobre	71	26	3	0	274
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	34	57	9	0	59
Raz w tygodniu	38	49	13	0	414
1-2 razy w miesiącu	37	48	15	0	148
Kilka razy w roku	27	50	24	0	146
W ogóle nie uczestniczy	31	49	19	1	92
Poglądy polityczne					
Lewica	35	53	12	0	128
Centrum	37	50	14	0	268
Prawica	42	48	10	0	242
Trudno powiedzieć	25	49	26	0	221

Tabela 8. Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:

	(%)			
	złe	ani dobre, ani złe	dobrze	Liczba osób
Ogółem	22	46	32	859
Płeć				
Mężczyźni	22	47	32	409
Kobiety	22	46	32	450
Wiek				
18-24 lat	11	42	47	122
25-34	18	44	37	153
35-44	15	44	41	138
45-54	29	46	25	162
55-64	32	47	21	133
65 lat i więcej	22	55	24	152
Miejsce zamieszkania				
Wieś	26	50	24	317
Miasto do 20 tys.	26	39	35	120
20-100 tys.	17	46	37	168
101-500 tys.	17	47	36	156
501 tys.i więcej mieszk.	19	45	36	98
Wykształcenie				
Podstawowe	27	49	25	248
Zasadnicze zawodowe	29	49	22	220
Średnie	16	47	36	298
Wyższe	7	32	61	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	9	35	56	47
Prac.umysł.niż.szczebla	13	35	52	84
Pracownicy fiz.- umysł.	13	53	35	81
Robotnicy wykwalifikowani	11	61	28	84
Robotnicy niewykwalifik.	22	50	27	60
Rolnicy	32	49	19	44
Pracujący na własny rach.	7	41	53	33
Bierni zawodowo				
Renciści	40	45	15	55
Emeryci	23	52	25	196
Uczniowie i studenci	16	39	45	44
Bezrobotni	38	46	17	68
Gospodynie domowe i inni	33	31	35	62
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	14	43	42	121
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	12	45	43	67
sekt. pryw. poza rolnict.	10	48	41	194
prywatnym gosp. rolnym	34	49	18	41
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	56	34	10	69
301-500	30	56	14	110
501-900	29	42	29	171
901-1200	9	50	42	107
Powyżej 1200 zł	6	34	60	96
Ocena własnych war. mater.				
Złe	100	0	0	186
Średnie	0	100	0	399
Dobre	0	0	100	274
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	20	55	25	59
Raz w tygodniu	19	49	31	414
1-2 razy w miesiącu	23	42	35	148
Kilka razy w roku	28	41	31	146
W ogóle nie uczestniczy	22	44	35	92
Poglądy polityczne				
Lewica	21	43	36	128
Centrum	18	48	34	268
Prawica	19	45	36	242
Trudno powiedzieć	29	48	22	221

Tabela 9. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?

(%)

	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	50	24	9	859
Płeć					
Mężczyźni	21	47	24	8	409
Kobiety	14	53	24	10	450
Wiek					
18-24 lat	14	56	22	8	122
25-34	22	53	19	6	153
35-44	18	52	21	9	138
45-54	17	43	29	11	162
55-64	15	52	26	7	133
65 lat i więcej	18	45	24	13	152
Miejsce zamieszkania					
Wieś	19	50	20	12	317
Miasto do 20 tys.	15	54	17	14	120
20-100 tys.	17	53	24	6	168
101-500 tys.	19	42	33	6	156
501 tys. i więcej mieszk.	15	53	30	2	98
Wykształcenie					
Podstawowe	16	49	25	11	248
Zasadnicze zawodowe	17	48	24	11	220
Średnie	18	50	23	8	298
Wyższe	19	57	20	4	93
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	16	47	32	4	47
Prac. umysł. niż. szczebla	15	60	20	5	84
Pracownicy fiz. - umysł.	20	57	16	6	81
Robotnicy wykwalifikowani	10	50	29	11	84
Robotnicy niewykwalifik.	24	48	20	8	60
Rolnicy	20	48	10	22	44
Pracujący na własny rach.	24	40	31	5	33
Bierni zawodowo					
Renciści	15	49	20	16	55
Emeryci	18	47	25	10	196
Uczniowie i studenci	12	53	30	5	44
Bezrobotni	23	49	22	6	68
Gospodynie domowe i inni	14	47	30	9	62
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	16	61	18	6	121
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	16	53	21	10	67
sekt. pryw. poza rolnict.	18	47	28	8	194
prywatnym gosp. rolnym	20	43	15	22	41
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	24	48	19	9	69
301-500	11	49	33	7	110
501-900	15	53	20	11	171
901-1200	17	49	24	11	107
Powyżej 1200 zł	14	58	24	4	96
Ocena własnych war. mater.					
Złe	13	49	26	12	186
Średnie	17	49	25	9	399
Dobre	21	52	20	6	274
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	22	45	21	13	59
Raz w tygodniu	19	51	21	9	414
1-2 razy w miesiącu	17	51	25	7	148
Kilka razy w roku	12	54	25	9	146
W ogóle nie uczestniczy	17	40	34	9	92
Poglądy polityczne					
Lewica	12	49	32	7	128
Centrum	15	51	28	6	268
Prawica	27	49	17	7	242
Trudno powiedzieć	13	50	22	15	221